

Participatiebijeenkomsten Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050

Gebiedsbijeenkomst West-Brabant

Besprekingsverslag werksessies

Dinsdag 8 september, 19.00 – 21.00 uur

Poppodium Gebouw-T
Wilhelminaveld 96
4611 WJ Bergen op Zoom

Tafel 1 Dynamische dijkzones

Het handelingsperspectief, wat is er belangrijk?

Dit handelingsperspectief is belangrijk voor de toekomst van het gebied. Waterveiligheid is cruciaal en voor het waterschap een kerntaak. In de toekomst is het interessant om meer functies rond 'nieuwe dijken' te combineren en daarmee ook breder naar financiering te kijken. Er liggen kansen aan de buitenzijde van de dijken om deze te versterken, met een voorland. De mogelijkheden zijn echter verschillend per gebied: langs de Westerschelde kan opslibbing plaatsvinden; langs de Oosterschelde niet. Er zijn ook kansen om baggerslib uit vaargeulen en havens te gebruiken om deze voorlanden te versterken. Voor het gebied tussen twee dijken worden kansen voor nieuwe functies en innovatie gezien. Met deze strategie van Dynamische Dijkzones wordt verder gebouwd op de aanpak van Meerlaagse Veiligheid. Door een aantal gebieden in een netwerk strategisch te verhogen worden 'hoogwatervluchtplaatsen' geboden en een route om het gebied te kunnen verlaten bij eventuele overstromingen.

Op veel plekken zijn de dijken voorlopig op orde. Op een aantal locaties worden de komende periode dijkversterkingen uitgevoerd. De dijken langs het oostelijk deel van de Westerschelde zijn relatief kwetsbaar voor zeespiegelstijging door de oploop van de vloedgolf in de 'trechter' die de Westerschelde is. Momenteel wordt een dijkversterkingsproject aan de Westerschelde bij Hansweert voorbereid. Dit is een complexe en dure dijkversterking; wellicht liggen er ook kansen voor een aanpak geënt op Dubbele Dijken.

Het is interessant om goed naar andere dijksystemen in West- Brabant en elders te kijken. Wellicht kunnen dijken bij een dijkversterking direct al verbreed worden. En ook een inzet op Meerlaagse Veiligheid met een goede exit-strategie is een interessante gedachte voor de toekomst.

Hoe kan het je eigen opgave en/of ambitie versterken?

- Laat de dijkzones meestijgen met de zeespiegelstijging;
- Doe aan 'back casting'; kijk vanuit de opgave voor 2100 terug naar nu en verken dan de prioriteiten;
- Bredere dijken vragen veel ruimtebeslag; per gebied verschillend of ruimte nodig dan wel beschikbaar is;
- De koppen van de eilanden op Goeree en Schouwen behoorlijk goed op orde;
- Het besluit hoe om te gaan met de Oosterschelde is van groot belang; gaat de Oosterscheldekering dicht, kies je voor handhaving van de bestaande situatie of open. Dit heeft grote gevolgen voor de dijkopgave rond de Oosterschelde en ook voor het wel of niet verbinden van het achterland.

Ken je inspirerende voorbeelden en/of heb je ideeën voor de toekomst?

- Kleirijperij langs de Eems Dollard, Oost Groningen;
- Los de problemen van Antwerpen op in de monding van de Westerschelde, door de instroom van water bij vloed te beperken;

- De dijk bij Bath is kwetsbaar; en biedt wellicht kansen voor een integrale aanpak;
- Het is belangrijk dat het Zuidwestelijke Deltagebied hier een eenduidige visie op heeft en deze ook uitstraalt; vanuit het Rijk gaan er financiën naar gebieden waar regionale en lokale partijen draagvlak hebben voor hun plannen.

Tafel 2 Rijke platen, slikken en schorren

Het handelingsperspectief, wat is er belangrijk?

Aan deze tafel ontstond in eerste instantie een tweedeling in de discussie:

- Nee, niet zo belangrijk. Het ontwikkelen van slikken en schorren in de zeegaten heeft geen zin. De mogelijkheden zijn beperkt en uiteindelijk zullen ze weer verdwijnen als gevolg van de zeespiegelstijging. Het is beter dat er wordt ingezet op de ontwikkeling van slikken, schorren en platen in de Voordelta, voor de kust. Borm en Delta 21 hebben beide een visie voor de ontwikkeling van een lagune/meer voor de kust. Hierbij is herverdeling van zoetwater binnen de delta - meer zoetwater naar zee via onder andere het Haringvliet en minder naar de Nieuwe waterweg - een voorwaarde;
- Ja, belangrijk. De platen, slikken en schorren en de zeegraslanden die hiervoor ontstaan zijn heel waardevol, zowel voor natuur, waterveiligheid als landschap. De ontwikkelingen als gevolg van De Kier worden als zeer positief ervaren en dragen echt bij aan de versterking van de natuurwaarden, zowel qua flora als (avi)fauna. Dit zou ook in de andere zeegaten helpen, ook in het Volkerak.

Uiteindelijk werd geconcludeerd dat tot 2050 slikken en schorren binnen de zeegaten erg waardevol zullen zijn en blijven. Afhankelijk van de zeespiegelstijging werd richting 2100 het scenario van slikken en schorren voor de kust als meer logisch gezien. Er zou onderzoek gedaan moeten worden naar het knikpunten per zeearm.

Hoe kan het je eigen opgave en/of ambitie versterken?

- Slikken en schorren zijn belangrijk en worden zelfs belangrijker in de toekomst voor de veiligheid en robuuste dijken/Voordelta;
- Het Haringvliet verder open voor groei van slikken en schorren in het Haringvliet en Hollands Diep;
- De methode van het openen van de dammen/sluizen voor een goede ecologische verbinding en een gezonde watersysteem ook benutten voor implementatie in het Grevelingenmeer, Oosterschelde en Volkerak (mits er voldoende getijslag is voor gezonde slikken);
- Inzetten op versterking van de kust. We kunnen niet (eindeloos) de rivierdijken blijven verhogen: onhoudbaar en uiteindelijk onbetaalbaar. Hierbij wordt opgemerkt dat 'onbetaalbaar' relatief is. De economische waarde die beschermd moet worden is hoog en blijft hoog; Nederland zal nooit besluiten zich over te geven aan de zee.

Ken je inspirerende voorbeelden en/of heb je ideeën voor de toekomst?

- Heroverweging 'Overschelde': verbinding tussen de Wester- en Oosterschelde;
- Maak het speelveld groter en denk niet te klein maar groot en ambitieus;
- Doorlaat bij Neeltje Jans voor gezonder sediment in de Oosterschelde;
- De 'Staart van de Walvis' als kans/oplossing voor een verder dichtslibbende Westerschelde (algemeen wordt gesteld dat de zeegaten dichtslibben). Het gaat om het volgende plan: <https://www.omroepzeeland.nl/nieuws/97167/Negeren-Westerscheldeplan-verbazingwekkend>

Tafel 3 Gezonde en verbonden zeearmen

Het handelingsperspectief, wat is er belangrijk?

Dit thema is belangrijk maar ook lastig. Op de langere termijn liggen de belangen voor scheepvaart & industrie, natuur en waterveiligheid in dezelfde richting; voor de kortere termijn ligt de nadruk vooral op de tegenstellingen.

De economische aspecten/voordelen kunnen beter verbonden worden met de opgave voor natuur. Bijvoorbeeld door een snellere verbinding voor de scheepvaart met minder wachttijden bij een sluis te koppelen aan een goede zoet-zoutovergang.

Het is interessant te denken vanuit 2100 en dan terug te werken naar de huidige tijd ('back casting'). Kijk daarbij breder dan alleen de Zuidwestelijke Delta of separate zeearmen; het gaat ook om de verbinding naar andere delen van Nederland en België.

Hoe kan het je eigen opgave en/of ambitie versterken?

De ambities/projecten moeten bijdragen aan de stabiliteit van het geheel, zowel van het economische systeem als het ecologische systeem.

Ken je inspirerende voorbeelden en/of heb je ideeën voor de toekomst?

Geen informatie.

Tafel 4 Vitaal polder- en krekenlandschap

Het handelingsperspectief, wat is er belangrijk?

Dit is een belangrijk handelingsperspectief voor de toekomst. Zoet water is cruciaal voor verschillende functies in de Zuidwestelijke Delta.

Voor de antwoorden van de toekomst moeten we een 'gedachtesprong' maken. Vanuit het verleden denken we vooral in 'wateroverlast'. Voor de toekomst hebben we een andere mindset nodig en moet er veel meer aan 'watertekort' worden gedacht. Daarom moet er voor de toekomst sterk worden ingezet op het optimaal benutten van zoet water.

Het bufferen en opslaan van water zal steeds belangrijker worden. Het benutten van het natuurlijke systeem biedt hierbij goede kansen. En ook het her-benutten van het effluent water uit de RWZI's voor de landbouw of andere functies is van belang.

Voor West-Brabant is ook de relatie tussen de hogere zandgronden en de lager gelegen kleigebieden van de belang. Een aanpak op stroomgebiedsniveau is van belang om het water 'in het systeem' te bergen en het grondwater te voeden. Rond de Brabantse Wal liggen er wellicht kansen om water te infiltreren en op te slaan; en als drinkwater te benutten of anderszins.

Hoe kan het je eigen opgave en/of ambitie versterken?

- Maak hier een stevig punt van met een integrale en keten-aanpak: andere waterverdeling op stroomgebiedsniveau; meer water bufferen en opslaan; en verspilling verminderen;
- Maak het concreet in ambitieuze projecten die verschil maken en inspireren;
- De opgave integraal en ruimtelijk bekijken; de ontwikkeling van stedelijk gebied zorgt namelijk vaak voor verdroging van de omgeving;
- Bewustwording van het probleem en mogelijke oplossingen voor de toekomst onder bewoners, ondernemers en gebruikers is belangrijk.

Ken je inspirerende voorbeelden en/of heb je ideeën voor de toekomst?

- Een project (Brabantse) 'Wal Water' kan wateropslag, zoetwatervoorziening en verdroging natuur gezamenlijk aanpakken;
- Koppelen van deze klimaat-opgave met de KRW-opgaven;
- Het project Cruislandse Kreken tussen Steenbergen en Roosendaal is een interessant voorbeeld hoe het watersysteem, landbouw, natuur en landschap integraal kan worden verbeterd. Om overlast én droogte te voorkomen. Hierbij is een succesvolle bottom up aanpak gebruikt met lokale en regionale partijen;
- Inzet op verkenning van de mogelijkheden van winning van zoet water uit zout water. Laten we hier óók een begin mee maken; en internationaal de best practices verkennen en bekijken wat de Zuidwestelijke Delta het beste past;
- Drinkwaterproductie: de verhouding tussen winning uit grondwater en oppervlaktewater opnieuw beschouwen.